

คำประกาศพระเกียรติคุณ
พลเรือเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอากาศกรเกียรติวงศ์ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์
เนื่องใน “วันอากาศ”
๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๕

ข้าราชการ ทหาร ลูกจ้าง และพนักงานราชการของกองทัพเรือที่รักทุกคน (ใช้ในการแถวทหาร)
ข้าราชการกองทัพเรือ ผู้แทนหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน ทุกท่าน (ใช้เป็นคำกล่าว ณ อนุสาวรีย์ฯ)

เนื่องในวันที่ ๑๙ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕ เป็นวันคล้ายวันสิ้นพระชนม์ของ พลเรือเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอากาศกรเกียรติวงศ์ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ซึ่งในปีนี้ครบรอบปีที่ ๙๙ ซึ่งนับเป็นโอกาสที่พิเศษ ผมขอเชิญชวนให้ทุกท่านร่วมน้อมรำลึกถึงพระกรุณาคุณของพระองค์ท่าน ที่ทรงมีต่อ กองทัพเรือและประเทศชาติโดยพร้อมเพรียงกัน

พลเรือเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอากาศกรเกียรติวงศ์ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ประสูติเมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๒๓ เป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กับเจ้าจอมมารดาโหมด ในปีพุทธศักราช ๒๔๓๖ ภายหลังจากเหตุการณ์การรบที่ปากแม่น้ำเจ้าพระยา รศ.๑๑๒ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ พระองค์เจ้าอากาศกรเกียรติวงศ์ ซึ่งมีพระชนมายุ ๑๓ ชันษา ในขณะที่เสด็จไปทรงศึกษาวิชาการทหารเรือ ณ ประเทศอังกฤษ อันเป็นประเทศต้นแบบของการทหารเรือ ด้วย ณ เวลานั้น กิจการของทหารเรือในด้านต่าง ๆ ยังมิได้มีการวางรากฐานมั่นคง และนายทหารเรือที่เป็นคนไทยที่มีความรู้วิชาการทหารเรือมีจำนวนน้อย ต้องว่าจ้าง ชาวต่างประเทศมาปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยต่าง ๆ ของกรมทหารเรือ พระองค์ท่านจึงนับเป็นพระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์แรก ที่ได้ศึกษาวิชาการทหารเรือในต่างประเทศ

เมื่อพระองค์ทรงสำเร็จการศึกษา ในปีพุทธศักราช ๒๔๔๓ ทรงเข้ารับราชการในกระทรวงทหารเรือ ด้วยพระปณิธานอันตั้งมั่นที่จะปฏิรูปและพัฒนาการทหารเรือให้มีความมั่นคง เข้มแข็ง และเป็นที่ยอมรับ ของนานาชาติอารยประเทศ ขณะที่ทรงดำรงตำแหน่งรองผู้บัญชาการกรมทหารเรือ พระองค์ได้ทรงจัดระเบียบราชการ กรมทหารเรือขึ้นใหม่ ส่งผลให้การปฏิบัติงานไม่ซ้ำซ้อน และการปกครองบังคับบัญชา มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทรงจัดทำโครงการป้องกันประเทศทางด้านทะเล อันประกอบด้วยความต้องการกำลังรบทางเรือ และแนวความคิด ในการใช้กำลังทางเรือ ซึ่งถือเป็นแผนการทัพฉบับแรกของกรมทหารเรือ ทรงปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาของ โรงเรียนนายเรือ ให้ทันสมัยยิ่งขึ้น และได้ทรงนำนักเรียนนายเรือ ออกฝึกภาคต่างประเทศเป็นครั้งแรก ในประวัติศาสตร์ เมื่อครั้งทรงดำรงตำแหน่งเสนาธิการทหารเรือ พระองค์ทรงเห็นการณ์ไกลว่าบริเวณอ่าวไทย ตอนบนนั้น จุดยุทธศาสตร์ทางทะเลที่ดีที่สุดคือ บริเวณอ่าวสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จึงทรงขอพระราชทานที่ดิน ที่สัตหีบจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อใช้เป็นที่ตั้งของฐานทัพเรือ ซึ่งถูกพัฒนาให้มีความเจริญ ก้าวหน้าเรื่อยมา และเป็นที่ตั้งของหน่วยกำลังรบที่สำคัญของกองทัพเรือจนถึงปัจจุบัน ด้วยพระกรุณาคุณ ของพระองค์ท่าน ได้ส่งผลให้กองทัพเรือมีการพัฒนาก้าวหน้าอย่างมั่นคงเป็นปึกแผ่นตราบจนทุกวันนี้ ทหารเรือทุกคน จึงขอน้อมรำลึกและเทิดทูนพระเกียรติคุณของพระองค์ท่านที่ได้ทรงริเริ่มวางรากฐานกิจการทหารเรือให้มีความมั่นคง เข้มแข็ง และมีความเจริญก้าวหน้า กองทัพเรือจึงได้กำหนดให้วันที่ ๑๙ พฤษภาคม เป็น “วันอากาศ” และขนานนาม พระองค์ท่านเป็น “องค์บิดาของทหารเรือไทย”

นอกจากพระปรีชาสามารถด้านการทหารเรือแล้ว พระองค์ทรงศึกษาดำรงแพทย์แผนไทยอย่างจริงจัง และทรงให้การรักษาราษฎรที่เจ็บป่วยโดยไม่แบ่งชั้นวรรณะ จนพระเกียรติคุณในนาม “หมอพร” เป็นที่รู้จักไปทั่วทุกสารทิศ อีกทั้งทรงมีพระปรีชาสามารถด้านศิลปะทรงเขียนภาพลายไทยที่งามวิจิตรดังปรากฏในผนังโบสถ์วัดปากคลองมะขามเฒ่า จังหวัดชัยนาท นอกจากนี้พระองค์ทรงพระนิพนธ์บทเพลงทหารเรือที่มีเนื้อหาปลุกใจให้เข้มแข็ง เป็นการปลุกฝังนายทหารเรือให้มีความรักชาติ รักแผ่นดิน และมีความสามัคคี อันเป็นเอกลักษณ์ที่ดั่งมาของทหารเรือ และยังคงได้ขับร้องกันอย่างแพร่หลายจวบจนถึงปัจจุบัน

ถึงแม้พระองค์ท่าน ได้สิ้นพระชนม์ไปถึง ๙๙ ปีแล้ว แต่ทหารเรือทุกคน และประชาชนผู้ที่เคารพรักเลื่อมใสศรัทธา ยังคงรำลึกในพระกรุณาคุณของพระองค์ท่านอย่างมิรู้คลาย ดังจะเห็นได้จากอนุสรณ์ที่ปรากฏพระนามอยู่ทุกแห่งหนอยู่ทุกสถานที่สำคัญ จึงนับเป็นประจักษ์พยาน ได้เป็นอย่างดีว่า พระองค์ทรงเป็นมิ่งขวัญของทหารเรือ และประชาชนผู้ที่เคารพรักทั้งปวงตลอดมา

ในโอกาสที่วันอากาศเวียนมาบรรจบครบรอบอีกวาระหนึ่งในวันนี้ ผมขอให้ทุกท่านตั้งจิตอธิษฐานต่อดวงพระวิญญาณของ พลเรือเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอากาศเกียรติวงศ์ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ขอทรงสถิตเป็นมิ่งขวัญของทหารเรือไทย รวมทั้งผู้เคารพรักทั้งปวงชั่วกาลนาน ขอพระองค์ท่านได้โปรดประทานกำลังกาย กำลังใจแก่ทหารเรือทุกคน ในการสานต่อพระปณิธานของพระองค์ที่ได้ทรงวางรากฐานไว้ และร่วมกันสร้างสรรค์กองทัพเรือให้มีความเจริญก้าวหน้า เพื่อเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติสืบไป

พลเรือเอก
(สมประสงค์ นิลสมัย)
ผู้บัญชาการทหารเรือ